

Työterveyshuoltolaki korostaa työterveyshuollon yhteistoimintaa työpaikalla työnantajan, työntekijöiden ja työsuojelun välillä. Maatalousyrittäjien yhteistyöryhmä on tällaista lain tarkoittamaa toimintaa. Maatalousyrittäjien työterveyshuollon yhteistyöryhmien perustamista suositeltiin jo vuonna 1989 lääkintöhallituksen antamisissa maatalousyrittäjien työterveyshuolto-ohjeissa.

Yhteistyöryhmien toiminta ei kuitenkaan ole käynnistynyt toivotulla tavalla. Yhteistyöryhmien perustaminen ja toiminnan kehittäminen ovat tärkeitä keinoja, joilla voidaan vaikuttaa työterveyshuollon voimavaroihin ja aktivoida maatalousyrittäjiä työterveyshuollon asiakkaina.

Ryhmän kokoonpano ja toiminta

Työterveyshuollon palveluntuottaja kutsuu ryhmän koolle. Ryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Maatalousyrittäjien työterveyshuoltotiimin lisäksi ryhmään kutsutaan työterveysyksikön johdon edustus. Ryhmään nimetään ainakin kaksi maatalousyrittäjien edustajaa paikkakunnan tuottajayhdistyksestä. Mikäli palveluiden tuottajana on kuntayhtymä, on hyvä nimetä jokaisesta kunnasta maatalousyrittäjien edustaja.

Lisäksi ryhmään kuuluvat Kansaneläkelaitoksen (Kela) ja Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen (Mela) paikallistahojen edustajat, työterveyshuollon tilakäynneillä toimivat maatalouden asiantuntijat sekä maatalouslomituksen paikallisyksikön edustaja sekä tarvittaessa Kansaneläkelaitoksen (Kela) edustaja.

Ryhmän kaikilla jäsenillä on hyvä olla varahenkilöt. Ryhmään voi kuulua Maaseudun tukihenkilöverkon edustaja. Kokouksiin voidaan kutsua myös muita asiantuntijoita, kuten esimerkiksi kunnan maaseutussihteri tai eläinlääkäri.

Kelan edustaja osallistuu pyydettyessä maatalousyrittäjien työterveyshuollon yhteistyöryhmän kokoukseen. Silloin kun kokouksessa käsitellään maatalousyrittäjien työterveyshuollon korvauksiin liittyviä asioita, työterveyshuollon korvausasioita hoitavan toimiston edustaja osallistuu tarvittaessa kokoukseen. Mikäli yhteistyöryhmässä tarvitaan tietoa kuntoutuksesta, Kelan aluekeskuksilta ja paikkakunnalla sijaitsevilta Kelan toimistoilta saa tarvittavaa asiantuntija-apua.

Tärkeää on, että maatalousyrittäjien edustajat tuntevat ryhmän toiminnan tavoitteet ja toimivat ryhmässä aktiivisesti. Ryhmä valitsee itselleen puheenjohtajan ja sihteerin, joiden tehtävät voivat kiertää tasapuolisesti eri tahojen kesken. Kuntayhtymien alueilla kokouksia voidaan pitää vuorotellen eri kunnissa.

Kuva: Jukka Mäittälä

Ryhmän tehtävät

Ryhmän tärkeimmät tehtävät ovat yhteistyössä työterveyshuollon kanssa

- suunnitella maatalousyrittäjien työterveyshuoltoa
- seurata toiminnan toteutumista
- tiedottaa palveluista
- järjestää työterveyshuollon teemapäiviä ja muita tilaisuuksia.

Kokouksissa käsitellään maatalousyrittäjien työterveyshuollon

- vuosisuunnitelma
- tilakäyntien, terveystarkastusten ja työterveyspainot teisen sairaanhoidon toteutumista
- työterveyshenkilöstön ja maatalouden asiantuntijoiden resurssien riittävyyttä suositusten mukaiseen toimintaan.

Kokouksissa suunnitellaan yhdessä työterveyshenkilöstön kanssa

- työkykyä ylläpitävää toimintaa
- ensiapukoulutusta ja muuta toimintaa.

Yhteistyöryhmän kokous

Kokouksissa tarkastellaan työterveyshuollon toimintaa vuositasolla. Melan ja tarvittaessa Kelan edustajat tiedottavat omien organisaatioidensa ajankohtaisista asioista. Työterveyshuollon toimintasuunnitelmassa mainittu työkykyä ylläpitävä toiminta (tyky) oikeuttaa sijaisavun käyttöön.

Suunniteltaessa työtoimintaa tai yrittäjien kuntoutukseen ohjausta, on lomitussyksikön hyvä tietää tulevasta lomitustarpeesta hyvissä ajoin etukäteen.

Yhteistyöryhmässä pohditaan, miten tilannetta voitaisiin tulevaisuudessa korjata, jos jokin työterveyshuollossa suunniteltu asia ei ole toteutunut. Maatalousyrittäjien edustajat välittävät ryhmälle palautetta työterveyshuollon toiminnasta. He voivat myös tiedustella maatalousyrittäjien halukkuutta erilaisiin ryhmätoimintoihin kuten tykyryhmiin tai ensiapukoulutukseen. Tämä auttaa työterveysyksiköitä palveluiden kohdentamisessa.

Hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaan tilakäynnit tehdään vähintään neljän vuoden välein ja terveystarkastukset tarpeen mukaan tai vähintään joka toinen vuosi. Tarvittavien resurssien varmistamiseksi voidaan olla yhteydessä työterveysyksikön johtoon. Työterveyshuolto kattaa tuotoillaan toiminnasta aiheutuvat kustannukset, kun palvelut on oikein hinnoiteltu.

Tiedottaminen on tärkeää

Työterveyshuollosta tulee tiedottaa jatkuvasti. Tiedon puute on suurin syy, miksi maatalousyrittäjät eivät ole liittyneet työterveyshuoltoon. Myös työterveyshuoltoon kuuluville on hyvä muistuttaa palveluiden tärkeydestä. Yleensä ne maatalousyrittäjät, jotka ovat yhteydessä työterveyshuoltoon, saavat palveluita nopeammin kuin passiivisesti työterveyshuollon yhteydenottoa odottavat. Tiedottamisessa voidaan käyttää työterveysyksikön omien markkinointikanavien lisäksi maatalousjärjestöjen tilaisuuksia, kunnan maataloustoimiston lähettämiä kirjeitä, paikallislehteä jne.

Kukin yhteistyöryhmän jäsen voi tiedottaa työterveyshuollosta oman työnsä ohessa. Melan asiamiehen vastaanotolla tulee olla työterveyshuollon markkinointiesitteitä. Uusien yrittäjien tehdessä MYEL-vakuutus sopimusta on syytä painottaa myös työterveyshuollon etujen tärkeyttä. Myös sivutoimisen maatalousyrittäjän kannattaa liittyä maatalousyrittäjien työterveyshuoltoon, koska työnantajan työterveyshuolto ei ota huomioon maatilatalouden terveysriskejä.

Koulutusta järjestetään

MTK-liitot järjestävät yhteistyössä Maatalousyrittäjien työterveyshuollon keskusyksikön (Mytky) ja Melan kanssa koulutusta paikkakuntien tuottajayhdistysten jäsenille. Tavoitteena on, että maatalousyrittäjät aktivoituvat käyttämään työterveyshuollon palveluita, valvovat tehokkaammin etujaan työterveyshuollon asiakkaina ja vaikuttavat alueensa työterveyshuoltopalveluiden toimivuuteen ja kehittämiseen. Yhteistyöryhmien aktiivinen toiminta on tärkeää työterveyshuoltopalveluiden toimivuuden varmistamiseksi.

Kuva: Jukka Mänttälä

Lisätietoa:

Hyvä työterveyshuoltokäytäntö maatalousyrittäjien työterveyshuollossa. Työterveyslaitos, Sosiaali- ja terveysministeriö.

Hyvä työterveyshuoltokäytäntö. Työterveyslaitos, Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki 2007.

Maatalousyrittäjien työterveyshuolto Suomessa vuonna 2004. Kirjassa Työterveyshuolto Suomessa vuonna 2004 -kehitystrendien tarkastelua. Työterveyslaitos, Sosiaali- ja terveysministeriö, Helsinki 2007.

Maatalousyrittäjien työterveyshuollon palveluntuottajat

Työterveyslaitos, Maatalousyrittäjien työterveyshuollon keskusyksikkö, puh. 030 4741

www.ttl.fi/maatalous